

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Julius' 24-dikén 1818.

Nagy Britannia.

A' Londoni újságlevelék nagyobbadon még mind a' választás' nevezetéseivel vannak tele: de e' nem is tsuda, mert ily választás tsak hét esztendőben szokott egyszer esni.

Lord Castlereagh visszaérkezett Irlandia' Down nevű Grófságából, melynek képét ő már 21 esztendőktől fogva viseli a' parlamentum' alsó házában, 's a' hol most ismét szerentsésen véghez vitte a' maga választatását. A' nevezett Grófság két képviselőt szokott küldeni a' parlamentumba. A' másik, kit ugyan ott választottak, Arthur Hill, ki hasonlóképpen eddig is tagja volt az alsó háznak. Ő a' Ministerekkel ellenkező részre tartozik. Hamar és könnyen véghez ment mind kettőjök' választása, mint-hogy egy vetelkedő társok se' találkozott. Mikor vége lett a' választásnak szépen megköszönte Castlereagh is a' választóknak, kik nagy számmal jelen voltak, hogy őtet ismét megtisztelték bizodalomokkal. Szavai közt ezek is elő fordultak: — „Az én tiszteletreméltó Collegám, úgy mond, Lord Arthur Hill, és én, különböző politikai gondollodású emberek vagyunk: de mind kettőnknek a' köz jó főrog szemei előtt. Az igasság tsak illendő és mérséklott tusakodás által jöhet világosságra. A' mi engem' illet, azzal hízlekdek magamnak, hogy minden tselkedeteimet betsületes principiumokkal megjegyzőleg tettem, 's a' tartozó számadástól soha se' féltem.“

A' Ministerekkel ellenkező résznek egy tehetős tagja Sir Philips Richard, a' ki valaha Londoni politziai fő Bíró volt, hogy a' népet a' mostani választás' munkájához, előre 's annyival is jobban elkészithesse, egy kis könyvet nyomtatottatott-ki, ily czím alatt: *A' választási jussal bíró emberek' számára való Arany Régulák.* Hogy ezt mindenek annál könnyebben megszerezthessék, nagyon óltson, tsupa bagattláért, adatta; 6000 exemplárt nyomtatottatott belőlle. Az ő aranyrégulájiról átaljában itélni lehet azon egyből, melly a' Prokurátorokat 's a' Bankosokat illeti: — „Egy Juristát se' váloszszatok, úgy mond. Az Advokátusok, a' lévén szokássok, hogy tálentumaikat minden résznek eladják, végczetre minden érzékenységeiket elvesztik az igasság eránt, 's valamint a' dolog mellett, úgy annak ellenére is, egyforma könnyúséggel beszélnék. Bankosokat és egyéb féle Spekulánsokat se' váloszszatok. Ezeknek bálványa az arany: pedig két urnak nem lehet szolgálni. Ezektsak azért kívánnák a' parlamentumba való beléphetést, hogy kezeikkel a' kintstár pénzes zsákjába kapargálhassanak.“

A' Hunt' beszédeiben mellyeket a' választás' helyén a' néphez intézett; egybek között ezen hasonlatossággal való élést is méltónak tartották a' közönséges levelek a' megjegyzésre: — „Én, úgy mond. Hunt, a' magam kevés voksoló embereimmel is szerentsésnek tartom magamat; 84-re telt voksoló barátainnak száma, pedig én mesterséggel egygyet se'

kereslem. Ha Sodomában és Gomorhában két igaz emberknél többek nem találtak: im, én Westminsterben 84-gyét találtam!" — Nagy katzagásra adott ezen beszéde által alkalmatosságot.

Ugyantsak ő, igen rút állapotra jutott volt egyszer ezen választási napokban az oráló alkotmányon. Az Observer nevű Zsurnálnak kiadóját motkolván, 's egygyik ezek közül, Dowling nevű, éppen ott közel állván elvesztette a' türedelmét, 's a' kezébe korbáts lévén felszalad az alkotmányra, 's a' nép' Orátorát hátolni kezdi. De Hunt is oly szerentsés volt, hogy egy Siketnéma testvére, egy jóforma tenyercstalpas legény, látván a' testvére baját, megkapta üstökön Downinget, 's úgy bánt vele, hogy véres fővel szállott-le az alkotmányról. — Az ilyen történet nem újság a' választás' napjain.

Az efféle veszekedéseket már most, minckutánna a' választások elvégződtek, minden féle vendégségek, vigadozások, 's győzedelmi pompával való szelylejárások, Bacchus' innepei váltották-fel. Itt következik ezek közül is vagy kettőnek leírása.

Midőn Jul. 4-dikén a' Westminsteri választás' helyén a' nagy munka elvégződött volna, onnét Sir Samuel Romilly, barátjai által kísértetvén, egyenesen ment azon győzedelmi szekérhez, melly ott nem messze várokozott. Ez egy oly készületű fedeleltlen hintó vala, melynek fedele helyébe egy igen szép izléssel készült menyezetet helyheztek. Az egész szekér és menyezet, minden készületeivel egyetemben tizfrán és gazdagon meg volt pántlikázva ég szín kék pántlikával, fehér és halavány sárga vegyítéssel. Ilyen kalap tsukrokkal (kokárdákkal) ékeskedett az egész kíséző seregben minden, a' ki magát a' Romilly Samuel barátjának tartotta. A' szekérnek két szegleteiben egyegy aranyos figura

volt felállítatva, mellyek közül egygyik a' Szabadságot, másik az Igas-ságot ábrázolta. Romilly mellett a' szekérben ültek, Lord Howard, Smith és Wishart. Mindjárt utánna sok lovagok 's ezek után még több hintós gavalérok következtek, kik közt számos Lordok is nevezetnek-meg, mint Stanley, Sefton 's mások, és egyéb nagyurak, mint Thierney, Calkraft, Bennet, Douglas, Wilson Robert, és sok mások. Romilly a' proceszsió alatt néhányszor felállott a' szekérben az ülőhelyre 's beszédet 's köszönetet intézett a' néphez, hogy reá voksoltak. Minden magaviselete nyilván mutatta, hogy nagyon meg van elégedve a' választással. Az utzákön, mellyeken a' sereg végig ment, szép öltözetű aszszonyságok lepték-el az ablakokat 's mind a' Romilly'színével ékeskedtek. Mikor a' Királyi kastélyok előtt, milyenek a' Carltonhouse 's James paloták, elment a' sereg, megállván, a' nép mindannyiszor hármassal hurrát kiáltott. Végre a' Lord Cavendish kastélyába ment-be az egész sereg, a' ki fényes vendégséggel várta a' vigadózókat. Estvére az egész város elcsendesedett, és sohol semmi láрма nem történt.

A' Bourdett győzedelmi proceszsiója Julius' 13-dikára volt rendeltetve. Számára egy régi időbeli izlés szerént alkotott győzedelmi szekeret készítettek. Hogy ezt a' pompát is gazdag vendégség és nevezetes egészségivások fogják berekeszteni, ezt említeni se' szükség.

A' Senátor Thorp' barátjai is, a' ki London Ó-városa' egygyik képviselőjévé választatott, megültek már nagyon fényes vendégséggel az úgynevezett Londonfogadóház' szalájában, a' magok győzedelmi öröminnepjeket. Estvél 6 órá-tájban Sussex ő Királyi Hertzegsége is megjelent, Lord Hotlandal, Walth-mannal és másokkal, kik magokat minnyáján az úgynevezett Independens

emberek közzé számlálják, a' vigadozók' seregében. A' Királyi Hertzeg választott-ki, hogy a' vendégeskedés alatt az előlulóséget viselje, ki is ezért köszönetét megtévén 's az asztal-fő mellé leülvén, utánna a' vendégek is letelepedtek. Az egészségivások a' Királyért, a' Régens Princzért, 's a' Királyi familia' egyéb tagjaiért való szerentséltetések kezdődtek. A' Princz London Ó-városáért 's annak kereskedése' virágzásáért ivutt. Azután a' Thorp' magasztalására tartott beszédet, mint a' ki nem tsak tsak az ő jó ügy eránt viseltető hívsége, hanem e' mellett azért is érdemes ezen megtiszteltetésre, hogy annak a' betsületes hazafi Senátornak a' fija, a' kívül a' boldog emlékezetű Foks, holtanapjáig szakadatlan barátságban élt. Ezen alkalmatossággal újabban bizonyossá tette a' Királyi Hertzeg ezen társaságot a' felől, hogy ő, valamint eddig úgy ennekutánna is állhatatos oltalmazója fog a' szabadságnak 's polgártársai javának lenni. — „Ha a' Korona, így szollott ő Királyi Hertzegsége, a' nép' jusait és szabadságát védelmez, így örökre megőrzi a' nép is a' Korona' szabadságát 's boldogságát.“ — Ezen nyilatkozatásokat hosszas örvendezés és helybehagyó kiáltozás követte. Azután ily pohárköszönést jóvallott a' Princz: — „A' Parlamentum' reformáltatásáért! Adja Isten ezen szerentsés történetnek minél hamarább lejdendő elkövetkezését, hogy ez által a' népnek a' maga jusaival és szabadságaival való élés, megszereztessek!“ Ezt is hosszas helybehagyó kiáltások követték. Azután Lord Hollandért, Woodért, 's a' Magistrátus' egyéb jó hazafi tagjaiért ittak, kik ezen megtiszteltetésért minnyájan megköszönő beszédekét intéztek a' Princzhez mint előlülőhöz. — Az efféle vendégségek még néhány napokig fognak tartani Londonban, sőt az egész országban.

Spanyol Ország.

Kadixban félni kezdettek a' kereskedők, azért, hogy egy hajós csoport, mellyet terhelve Havannából vartak, még meg nem érkezett vala, pedig már 49 napja, hogy útnak indult, 's úgy vették észre, hogy néhány prédáló hajók olalkodnak ellene, mellyek minden előltalált hajót megvizsgálak.

Az Amerikai Spanyol plántatartományoknak jelenvaló állapotjokról ilyen előadást olvasunk a' közönséges levelekben, Humboldtnak leírása szerént: —

Chili, keskeny ország, mellyet egyfelől a' Déli Oceánus, más felől az Andes hegyek határoznak, micily hegyeken a' vitéz Martin Generális tört legelőször útat, 's a' mellyek addig járhatatlanoknak tartattak. Chilinek 750,000 lakosai vannak, kik közt 500,000 Szeretsenek, 150,000 Enropai fejér, 's ugyanannyi kortsos, minden féle vegyes színű, emberek találtnak. Ezek a' tenger' mellyégeit lakják. A' hegyi lakosok közönségesen Indusoknak neveztetnek. Ezek a' régi törzsök nemzetek: de a' kikirol még keveset lehet tudni és írni, mert még nintsenek meghodoltatva. Chilinek sok arany és ezüst gazdag bányái vannak. Az insurrekció ugyan itt is eléggé meggyökeresedett, 's az Ország magának O'-Higgins nevű fő Igazgató alatt közönséges Congressust tsinált: de még se látszik itt az insurrekció oly bizonyos lábón állani, mint Buenos - Ayresben, rész szerént a' Szeretseneknek nagy száma, rész szerént az említett Indus nemzetek miatt, ha tsak valahogy a' tengeri vidékek' lakosaival ezek is össze nem barátkoznak. — Új-Granadának megtarthatása, felettébb fontos lenne Spanyolországra nézve, nem annyira gazdag arany bányáiért, mint legfőbbképpen azért, hogy itt van a' Spanyoloknak az ő Peruval való közösüléssék' útja. Új-

Granada lakosainak számát két millóra teszik. Áll három tartományokból, u. m: Panamából, tulajdonképpen való Új-Granadából, és Quitóból. A' revolúció már 1810-ban kiütött volt Quitóban; Panamában még ma se' látszik nagyon meggyökeresedve Ienni; annyival erősebben megfundálva Ienni látszik a' tulajdonképpen való Új-Granadának azon Kapitányságaiban, mellyek Veneczuélával határosok, a' milyenek Carthage na és Fé. De még ezekben is mindenütt sokan találtnak, a' kik Spanyolországgal tartanak. Ez az oka, hogy Morillo meghodolthatta volt nagyon véres verkedések által a' Cundinamoni Republikát, mellyet azonközben már ismét elvettek tőlle az Insurgensek. Általában vévén legkevesebbé féltheti Spanyolország a' revolúció miatt való elvesztéstől, új Spanyolországot, Guatimálát, Perut, Új-Granadának egy részét nevezetesen Panamát, és Havannát, melly az ő kereskedésének közepe' pontja, 's ő hozzá folytában hűséges maradt. A' mi pedig Veneczuélát 's Buenos-Ayrest illeti, ezeket már bajosan térítheti vissza a' maga uradalma alá, ha csak valami véletlen történet által nem segítetik benne. Ezeknek elvesztése legkönnyebben is eshetne neki, mint-hogy ezek az arany és ezüst dolgában nem gazdagok: csak jövendőre nézve ne lenne káros ezeknek elvesztése is, a' többekhez való befolyás miatt."

S t. D o m i n g o.

A' Király Henrik, 's Boyer az Előülő, még eddig semmit se' újítottak egymás ellen. Henrik még mind a' maga fellegráának megerősíttetésén dolgozik, melynek mivoltát meg lehet csak egyből itélni, hogy ez már 300 ágyuval van megrakva, mellyek közzül a' leglisschbbek 24 fontosok; 20,000 emberre való eleséget 's ruhát halmaztatott abba

összse, oly nagyok a' magazinumai. Ez a' vár neki utolsó menedékül fog szolgálni, ha valamely hadakozásban szerentséilen leszen. Cap városának felépíttetésén, mellyet a' Frantiák összse ágyuztattak, nem iparkodik. A' szép házak összse-omolva állanak. A' mi a' Henrik ország-lása módját illeti, e' nagyon kegyetlen; rolla el lehet mondani, hogy vas paltzával uralkodik. Nem nagy hibáért agyon löveti vagy halálra korbátsoltatja az embereit. — Mind ceket egy szabad Amerikai ember írja felőlle, a' ki nem régen járt Capban, vagy Capstadban, az ő fő városában, melly most Cap-Henri-nek nevezetik. (Hanem mikor ilyeneket olvas Henrik felől az ember, nem lehet, hogy némelykor eszibe ne jusson a' mit ő a' múlt új esztendeji proklamatiójában megjegyzett volt: hogy rolla sok olyant írnak 's hirlelnek el az ő ellenségei, a' mi nem mind igaz).

Orosz Birodalom.

Sándor Császár ilyen rendelést küldött ezen esztendőben Aprilis' 4; dikén az Igazgató Senátushoz: —

„Annak hallására, hogy a' Minski kormányozószek alatt a' Mosirski kerületben némelly parasztlak szörnyen elszegenedtek, 's 1817-ben kenyér' dolgában nagy szükségét szenvedték volna, megparantsoltuk, hogy a' dolog ott helyben haladék nélkül vizsgálassék meg. A' vizsgálódáshol úgy jött ki a' dolog, hogy némelly birtokosoknak parasztjaik a' rosz termés, marhadög, a' földművelésre kívántató lovak' dolgában való fogyatkozás, 's egyéb szerentsétlenségek miatt arra az inségre jutottak, hogy nem lévén mit egyenek, korpát, szalmát, 's hártsfálevet elegyítették a' kenyérbe, a' melly inség mellett őket a' birtokosok 's arándások nagy dolgoztatással 's egyéb módokon is terhelték; több napokig dolgoztatták őket, mint az inventárium kíván-

ta, a' dohot és deget főzésre oly sok forgátsot 's nyírfát adtak elejekbe, hogy ezen munkát az uraság' dolgára rendeltetett napokon el nem végezhetvén, sok napokon a' magok dolgáikat kellett elhagyniok; mikor lent 's kendert adtak nékiek a' kidolgozásra (tilolásra, hehelésre 's a' többi), a' kikészítés után többet kívántak vissza töllök, mint a' kidolgozni odaadottból kikerülhetett; hogy a' magok malmaikon örölhessenek a' parasztok, meg nem engedték nékiek, azért, hogy az örölésért az árendátoroknak fizessenek; vagyonaiknak szabad 's tettzés szerént való eladását megtiltották nékiek, vagy legalább arra kényszerítették őket, hogy az árendátorok' vesztését fordítsák meg; sőt is többet vásárolni kényszerítették őket az uraságok' magazinumból, mint a' mennyire szükségek lett volna, 's drágábban mint másutt vehették volna.

„Hogy ennekutánna a' birtokosoknak 's árendátoroknak ezen elnyomó bánása' módja meggátoltathassék, már megtették a' nevezett kerületben a' szükséges rendelkezések, mellyek következő pontokból állanak:

1) Ha valamelly birtokosnak vagy árendásnak falujában annyi gabona nem találtatik, hogy a' parasztok azon esztendőben abból megélhessenek, 's téli és tavaszi vetésre is elegendő jusson: a' birtokosok 's árendások köteleztetnek a' magok' tulajdonából adni a' parasztnak, 's ha magoknak se' lenne, venni tartoznak. — 2) Ha a' parasztnak nintsen marhája a' szántásvetésre, a' jószág' birtokosa köteleztetik a' paraszt' szántóföldjeit az egész falubéli több parasztok' közönsége által megműveltetni, 's az ezen munkára fordítottó napokat az uraságnak tartozó munkás napok' számából kivonni, 's ezen munkának elvégződéséig minden egyéb munkát felbe hagyni. — 3) Valameddig a' parasztnak cle-

gendő gabonájok nintsen, az illy bitkokból a' gabonát kivinni, vagy abból pálinkát főzetni, nem szabad, mint ezt, az 1807-ben Aug. 27-dikén kijött Rendeles tilalmazza. — 4) Ha ennekutánna észre fog vétettetni, hogy a' birtokosok a' parasztnak gabonával való felségitetéssekben restesek, ezen esztben a' magok kötelességeiket elmulasztóktól, mint a' mi 1811-ben Febr. 21-dikén költ Rendelesünk tartja, jószágáikat el kell venni, 's az Országglószék' gazdálkodása alá kell adni. — 5) Az urasági munkát nem szabad egyéb napokon tétetni, azoknál, mellyek az inventáriumban meghatározotva vannak. — 6) A' dohot égetésre való forgáts, 's a' degetolvasztásra való nyír-készítés, csak abban a' mértékben kívántassék a' parasztoktól, mint a' Felsőség elrendelte. — 7) A' gazdasági tisztéknek tiltattassék meg a' parasztok' kemény megbüntettetése, kivált ha olyan kívánságokat nem teljesítenek, melyre nintsen erejek; ha hibáznak, gyengén büntessék meg őket; 's ha ennekutánna ezen tekintetben a' parasztnak a' tiszték ellen panaszolni fognak, az ilyeneket számadásra vonni 's hivataljoktól is megfosztani köteleztetik a' birtokos vagy tulajdonos. — 8) Ha valamelly paraszt az ur' dolga alatt megbetegszik, vagy a' munkában az essősidő által meggátoltatik; így, az első esztben, a' munkából el kell ötet bocsátani, 's betegségének napjait nem kell úgy tartani, mint ha ő azokon az ura' dolgát meg nem tette volna, mert ő ennek nem oka; így szintén, a' második esztben is, ha az esső miatt az ur' dolgáról elbocsátatik, azt más izben kipótolni nem tartozik. — 9) Általában a' parasztnak csak a' törvényesen meghatározotott napokon, más napokon éppen nem, 's vasárnapokon se' szabad, valamelly dologra kényszeríteni. — 10) Nem kell megtiltani nékiek, hogy házaiknál találtató kézimalmakban gabonáikat meg-

örölhessék, 's nem kell őket arra kényszeríteni, hogy a Zsidóárendások' malmaikba mennyenek őrleni, hogy az őrlésért pénzt vagy gabonát fizessenek. — 11) A birtokosok' exekúzióját, melly által a parasztokat arra kényszerítik, hogy a Zsidók' kívánságaiknak tegyenek eleget, és a melly igen veszedelmes azért, hogy e' miatt ők utolsó terméseiket is eladni kénytelenítettnek, el kell törteni. — 12) Meg kell engedni a parasztnak, hogy terméseiket ott és annak adhassák-el, a hol és a kinck tettik, melly szabadság eddig nékiék, némelly helyeken, meg volt tiltva. — 13) Legszorosabban meg kell tiltani azt, hogy a parasztnak azon szabadságban, hogy a sőt ott és úgy vehessék, a hol tettik, és a mint vehetik, telyességgel ne akadálytattassanak. — 14) Végre, a 'Sidó kortsma-árendásoknak meg nem kell engedni, hogy a parasztnak, interesre, pénz vagy pálinkát költsönözzenek, 's ezért töllök, marhát vagy néliék a' mezzi munkához szükséges egyéb valamit, elvegyenek. —

„Midőn mi a Mosirski kerületi szegény parasztság' terhes sorsának könnyebbitésére kiadott minden rendelkezéseinket megerősítjük, egyszersmind parantsoljuk, hogy ugyan azok nem tsak a Minski, hanem a Lengyelországtól szerzett minden egyéb tartományokra is kiterjesztessenek, 's az azoknak pontos betölttetéssékre való szoros vigyázást, a Kormányzéki Előljárókra, kiváltképpen pedig a Kerületek' Marschaljaira 's a tartományok politziai tiztsége' tagjaira bizzuk, melly utolsók, abban az esetben, ha a birtokosok ezen rendelkezést nem teljesítenék, arról a Kormányozói Előljárókat tudósítani tartoznak, hogy azokkal, a kik hibázni fognak, törvényesen bánni lehessen. Az Igazgató Senátus el ne mulassa ezen

tekintetben az illendő intézeteket meg-tétetni. “

A Pruszsus Király, mikor Wilnáb a megérkezett, azonnal egy Orosz Regiment' Obersteri formaruháját vette-fel. Moskauba lóháton tartotta a fényes bemenetelt, melynek alkalmatosságával a Császár Pruszsiai Fekete Sas-czimert, a Király pedig Orosz Sz. András-czimert hordoztak. — Jun. 18-dikán fényes hál lévén az Udvarnál, a Király néhány fő aszszonysemélyekkel tántzolt. — Petersburgban nagy készüléket tesznek a Király's a fija', a Pruszsus Koronaörökös' fogadtatássokra: de nem fognak sokáig ott maradni, mint-hogy September közepére még Aachenbe szándékoznak érkezni.

Elegyes Dolgok.

Doktor Gall, a Koponyatudomány' (Cranilogia) tanítója, kihirdette Párisban, hogy Julius' 9-dikétől fogva ismét letzkéket ad ezen tudománybol. A Cursus valami két hónapot fog tartani.

Az Újságok' olvasóji emlékezhetnek a Fuedes' gyilkosai' perének historiájában Arlabosse Sárlotha nevű szép leányra, kiről úgy látszott, hogy a Bastide kedvese lett volna. Azt írják felölle, hogy ez is hivatalt kapott egy Párisi nevezetes kávéstól, hogy mennyen hozzá figuránsnak. — A hasonlóképpen ezen perből esmeretes Pieret Rozáliának, mint írják, nagyon jól megy a dolga azon Párisi kávéházban, melyben egy időtől-fogva a Crédencia mellett fő személyt jádzik. Hogy nagyon meg ne erőltesse magát, héten által tsak négy nap' szokott figuránskodni. — Man-

sonnét még eddig csak nem vehetik reá, hogy hasonló állapotot ugyancsak Párisban elfogadjon: pedig nagyon sikeres lenne a' szolgálata. Mint irtuk, eleinten 100,000 Frankot ígértek neki esztendőre; most már 120,000-ret ígér az említett kávék gazdá: még se' mutat az aszszony semmi hajlandóságot az ajánlás' elfogadásához. — Mit nem tesz az előítélet, a' hír, 's' név!

Egy Barát a' Trappisták' szerzetéből, a' Frantzia Belső Minister' meghatalmazására engedelmet nyert a' Felső Rénusi Prefektustól, hogy egy úgynevezett Fráter (felszenteletlen Baráttól) kísértetvén, 20 napolig az egész departamentben alamsinát kéregethessen szerzete' elpusztult apátuságának felépíttetésére.

Az iskolai tanításnak az a' neme, melly szerént a' gyermekek az iskolákban, egy felvigyázó tanító alatt egymást tanítják, 's' erre nézve *Költsönös Tanításnak* nevezethetik, 's' a' melynek megtanulására Sándor Orosz Császár is embereket küldött Angliába, a' hol ezen tanítási mód nagy divatjában van, mint látszik, Frantziaországba is be kapott. A' Felső Rénusi departament' Huszár Regimentje' Obersterc, Gróf Castellane, ezt a' módot tartatja az alattalévő katonagyermekek' taníttatásában, 's' példaadását mások is követni kezdeték. Pontivi városában; hol a' Regimentbéli gyermekek' iskolája van, a' Polgármester ezen iskolába küldötte a' város iskola'mesterét, hogy tanulja-meg ezen tanítási módot, 's' állítsa-fel azt a' város' iskolájában is. — Azt írják ezen

tanítás' módjáról, hogy könnyebb is, oltsóbb is (tehát jobb is?) mint a' régi mód.

Orosz Kapitány Kotzebue, ki a' Rurik Brigghajóval, a' múlt két esztendőt Ásia' keleti 's' Amerika' nyugoti, északi partjaik között, oly vizsgálódás végett töltötte-el; hogy valyon onnét mostan nem lehetne-e a' polusig felevezni, ezen tengert a' folyó esztendőben oda hagyván, nem régen a' Portsmouthi kikötőhelyhez megérkezett, 's' onnét e' hónap' elején Petersburg felé tovább indult. Utózássok' nevezetességeiről semmit ki nem beszéltek ezen hajó' tisztjei Angliában: nyomtatásban fognak nem soká mindent kiadni, a' mit jónak tartanak. Annyit észre lehetett venni a' beszédjekből; hogy ők a' polushoz még csak oly közel se' juthattak, mint azok, kik ő előttök próbát tettek, és hogy nekielk semmi reménységek nintsen, hogy az az Angliai expedíció is szerentséscbb lehessen, melly Amerika' keleti 's' Europa' nyugoti partjai között, ugyan ezen próbátétel végett, az északi polus felé folytatja evezését.

B é t s.

Császár és Király ő Felsége kegyelmesen méltóztatott Erdélyben a' Kolosvári Lyceumban, mint Természeti, Nemzeti, és Polgári Törvényeket tanító, sok esztendőig 's' egész elkorosodásáig nagy haszonnal szolgált, 's' egy időtől fogva nyugodalomban élő, Professor Fortini Károly Antal urat, Királyi Tanácsosi Titulussal megtszítelni.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 Jul. 21-dikén 244 $\frac{1}{2}$ — 22-dikén 245 $\frac{1}{2}$ — 25-dikén 242 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Kassán Fő Tisztelendő Bodenlősz Mihály úr a' T. Kassai Ráptalaninak Kanonokja, Kazári Apátur, érdemekkel tellyes életének 79-dik esztendejében Julius' 6-dikán éjféltájban meghalt.

* * *

Mint hogy az egész nemzetet örvendeztető történetekről írunk soha se' késső: tehat mi is folytatjuk, a' Magyar, Deák, 's Német újságlevelek szerint a' Felséges Urunk 's Aszszonyunk Magyaországi utózássokat: —

Zágráb Jul. 1-ső napján. Régi óhajtásunk bétellyesedett, 's boldogító örömlépte-el sziveinket, midőn meghallottuk, hogy a' Cs. Kir. Felségek városunkhoz közelitének. Diszes elfogadásokra Junius 27-dikén reggel öszsze gyűltek Horváth, és Tót Országoknak Rendei. A' gyűlekezethelye a' Ns. Vármegye háza vala, a' hol számos Magyarok is megjelentek, hogy ő Felségeket mennél előbb tisztelhessék. A' közönséges hivatalbeliek is a' magok tisztihelyeiken egybegyülekezvén, úgy várták a' jeladást ő Felségeknek jöveteléről. Délután 1½ órakor lett szerentsénk a' Felséges Vendégekhez, kiket a' városi Tanács a' város végén gyönyörű diadalmi kapunál fogadott; hol a' városnak Birája mély alázatosságú köszöntéssel oda nyújtotta a' városnak kultsait. A' hosszú után, 's a' kökapunak nevezett kapunál két sorban álló katonaság között halajlottak a' Felségek, 's az alatt a' harangok zengése 's az ágyúk dörgése hasogatta a' levegőt. Ő Felségek az Ország házában méltóztatták meg szállani, hol az Ország Rendei az Igazgató hivataloknak Tiszteij, és a' Kir. Akadémia egygyütt várták 's köszöntötték a' Felségeket. Még az nap délután 5 órakor méltóztatott a' Felséges Császár megengedni, hogy különkülön az Orzágnak Rendei, az Igazgató hivataloknak, és a' Kir. Akadémiának Tanítóij bemutatassanak. Más nap reggel a' Fels. Császár több közönséges Intézeteket meglátogatott; délután pedig különösen halgatta-meg, kik eléjébe kivánczoztak. Estve az egész város diszesen ki volt világosítva. — Melly tiszteletteleket nem csak kegyesen fogadni méltóztattak a' Felségek, hanem a' városnak főbb utzáit hinton meg is járták, 's a' lángoló tüzekben alattvalóiknak hív szeretelét gyönyörködve nézték. A' Felségeknek hintáját 60-nál több Uraságok hintaji követték. Julius' 29-dikén reggel a' Felséges Udvar egész fényességgel a' Püspöki fő templomba ment, a' közönséges Isteni tisztelekre. Estve Zágrábi Püspök Verhovázt Maximilian ő Excellenziaja, a' püspöki lakó helyen fényes mulatságot adott ő Felségek kedvéért. A' gazdag készületek, a' válogatott vendégek, a' köz öröme czimercztek az inncpet, mellynek egyik tetzetős része abból állott, hogy 32 pár Fő Rendü személyek az Orzágbeli Nemzetnek külömbkülömb öltözeteiben különösen kiállottak, és a' Kolo nevű nemzeti tántzot vígan eljárták. Julius' 30-dikán előbb ő Felsége a' Császár, azután a' Felséges Császárné mas oktató, és nevelő Intézeteken kívül különösen meglátogatták a' Kir. Akadémiát, 's annak minden főbb részeit egész meglegedéssel szemlélték. Délután ismét audientziák voltak, este pedig megjelentek a' Felségek a' Theátrumban, 's a' játék darabot egész végig megvárták. Ma reggel 7 órakor Varsad felé áldásaink között tovább utaztak: kegyes leereszkedéseknek, 's Felséges jöltévőségeknek nálunk sok nyomait hagyván. (Folytatása következik).